

- Temeljem čl. IV. 4.a) i II.4.) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma, održanoj 27. lipnja 2003. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj 30. lipnja 2003. godine, usvojila je

OKVIRNI ZAKON

O OSNOVNOM I SREDNJEM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

I- OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuju se načela predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i odgoja, obrazovanja odraslih i osnivanja i funkcioniranja ustanova za pružanje usluga u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kao i dopunska nastava za djecu državljana BiH u inozemstvu.

Zakonom se regulira sljedeće:

I - Opće odredbe

1. svrha obrazovanja
2. opći ciljevi obrazovanja, narav i temeljna polazišta obrazovanja i odgoja

II - Načela u obrazovanju

1. pravo djeteta na obrazovanje
2. značaj dječjih prava
3. unapređenje poštivanja ljudskih prava
4. sloboda kretanja

III - Razine obrazovanja

IV - Prava i obveze roditelja

V - Javne i privatne škole

VI - Uloga i obveze škole

VII - Autonomija škole

VIII - Standardi u obrazovanju

IX - Organi za uspostavu standarda u obrazovanju

X - Upravljanje obrazovnim sustavom u školama

1. organi upravljanja u školi/školski odbori
2. ravnatelj škole
3. vijeće roditelja

4. vijeće učenika

5. stručni organi škole

XI - Praćenje i nadzor nad provedbom ovoga zakona

XII - Zaštita prava

XIII - Prijelazne i završne odredbe

Organi vlasti, mjerodavni za organiziranje obrazovnog sustava u Brčko Distriktu BiH, Republici Srpskoj, Federaciji BiH i županijama, sukladno Ustavu (u daljnjem tekstu: mjerodavne obrazovne vlasti), ustanove koje se prema važećim zakonima u Bosni i Hercegovini registriraju za pružanje usluga u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i obrazovanja odraslih (u daljnjem tekstu: škole), i druge stručne ustanove u oblasti obrazovanja, obvezni su primjenjivati i poštivati načela i norme utvrđene ovim zakonom i osigurati obrazovanje pod jednakim uvjetima za sve učenike.

Načela i standardi utvrđeni ovim zakonom i temeljem ovog zakona ne mogu se smanjivati.

1. Svrha obrazovanja

Članak 2.

Svrha obrazovanja je da, kroz optimalni umni, tjelesni, moralni i društveni razvitak pojedinca, sukladno njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva utemeljenog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom ekonomskom razvitku koji će osigurati najbolji životni standard za sve građane.

2. Opći ciljevi obrazovanja

Članak 3.

Opći ciljevi obrazovanja proistječu iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosnih sustava utemeljenih na posebnostima nacionalnog, povijesnog, kulturnog i vjerskog naslijeđa naroda i nacionalnih manjina koje žive u Bosni i Hercegovini.

Opći ciljevi obrazovanja su:

- a) omogućavanje pristupa znanju kao temelju za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- b) osiguravanje optimalnog razvitka za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovom uzrastu, mogućnostima i duševnim i tjelesnim sposobnostima;
- c) promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, i priprava svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokracije i vladavine zakona;
- d) razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način sukladan civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu;
- e) osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnost izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijed, duševnotjelesne i druge vlastite osobine;

- f) postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;
- g) postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnoj, odnosno europskoj razini, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom obrazovnom sustavu;
- h) poticanje cjeloživotnog učenja;
- i) promidžba ekonomskog razvitka;
- j) uključivanje u proces europskih integracija.

II - NAČELA U OBRAZOVANJU

1. Pravo djeteta na obrazovanje

Članak 4.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti sudjelovanja u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljnjeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje, sukladno utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, tjelesne, i moralne sposobnosti, na svim razinama obrazovanja.

2. Značaj dječijih prava

Članak 5.

Prava djeteta koja se odnose na obrazovanje, ispravna skrb za dobrobit njegovog tjelesnog i duševnog zdravlja i sigurnosti, u školama i na svim mjestima gdje se obrazuje, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima.

U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

3. Unapređenje poštivanja ljudskih prava

Članak 6.

Škola ima odgovornost da, u vlastitoj i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i temeljne slobode svih građana, kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava, koje je potpisala Bosna i Hercegovina.

Članak 7.

Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u svim školama, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine.

Svi će učenici u školama izučavati pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Članak 8.

Jezik i kultura svake značajnije manjine koja živi u Bosni i Hercegovini poštivat će se i izučavati u školi u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodivo, sukladno Okvirmoj konvenciji o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Članak 9.

Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

Imajući na umu različitost ubjeđenja/vjeronanja u BiH, učenici će pohađati sate vjeronauka samo ako su dati sukladno njihovom ubjeđenju ili ubjeđenjima njihovih roditelja.

Škola ne može poduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja vlastitih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

Učenici koji ne žele pohađati vjeronauk neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljnu poziciju u odnosu na druge učenike.

Članak 10.

U nastavnim i drugim aktivnostima u školi ne mogu se upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, koji bi se opravdano mogli smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj skupini ili religiji.

U ovlasti je entitetskih, županijskih i obrazovnih vlasti Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine utemeljenje organa koji će vršiti nadgledanje u svezi povreda koje mogu nastati u školama, kršenjem načela navedenog u prethodnom stavku.

Organi i tijela iz stavka 2. ovoga članka donose obvezujuće odluke i preporuke. Sastav, način rada i druga pitanja od značaja za rad ovih tijela uređuju se aktom o njihovom osnivanju.

4. Sloboda kretanja

Članak 11.

U procesu uspostave i ustrojstva obveznog obrazovnog sustava i procesa u Bosni i Hercegovini, mjerodavne obrazovne vlasti obvezne su osigurati uvjete za nesmetano i slobodno kretanje roditelja, učenika i nastavnika, u smislu poštivanja njihovih prava na izbor prebivališta i zapošljavanje.

Članak 12.

Sve javne osnovne škole imaju upisno područje. Svi učenici u dobi obveznog pohađanja nastave upisuju se u školu u upisnom području u kojem su nastanjeni.

Pohađanje određene škole je obvezno, osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je to predviđeno ovim zakonom.

Na zahtjev roditelja djeteta, mjerodavno ministarstvo može, u iznimnim slučajevima, dijete izuzeti od obveze pohađanja određene škole iz ovoga članka, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se nađe da je to u najboljem interesu djeteta.

Mjerodavno ministarstvo može izdati smjernice za odlučivanje po zahtjevima iz prethodnoga stavka, imajući u vidu da su smjernice sukladne načelima i pravima utemeljenim na ovom zakonu.

Učenici po završetku osnovnog obrazovanja imaju pravo konkurirati za prijem u bilo koju srednju školu u Bosni i Hercegovini. Upis u ove škole temeljit će se na uvjetima jednakopravnog natjecanja.

Škole su dužne osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima i, sukladno važećoj regulativi, osigurati neophodne uvjete za ostvarivanje ovih prava, naročito kada se radi o izbjeglicama, raseljenim osobama ili povratnicima.

Članak 13.

Svjedodžbe i diplome o završenom obrazovanju, stečene po važećem nastavnom planu i programu i izdate od verificiranih obrazovnih ustanova, imaju jednak status na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Vrijeme obrazovanja u odgovarajućem obrazovnom programu, koje nije okončano dodjelom svjedodžbe ili diplome, priznaje se, bez uvjetovanja, za daljnji nastavak i završetak obrazovanja u tom istom programu na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Učeniku koji prelazi iz jednog obrazovnog programa u drugi, u okviru iste struke, vrijeme obrazovanja u prethodnom obrazovnom programu priznaje se za daljnji nastavak obrazovanja na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, sukladno nastavnom planu i programu i drugim uvjetima utvrđenim važećim propisima.

Učenik se upisuje u naredni razred, a škola je dužna omogućiti mu polaganje eventualne razlike predmeta najkasnije do 15. travnja tekuće godine.

Članak 14.

Javne isprave o obrazovnim i profesionalnim kvalifikacijama nastavnika imaju jednaku važnost u Bosni i Hercegovini.

Stečene kvalifikacije nastavnika priznaju se sukladno utvrđenim stručnim i profesionalnim standardima za izvođenje nastave na pojedinim razinama obrazovanja.

III - RAZINE OBRAZOVANJA

Članak 15.

Predškolsko obrazovanje ustanovljava se kao dio ukupne brige društva za poboljšanje kvalitete življenja i razvitka djece u ranom djetinjstvu.

Predškolsko obrazovanje čini sastavni dio obrazovnoga sustava.

Predškolsko obrazovanje regulirat će se zakonima entiteta, županija i Brčko Distrikta BiH sukladno načelima i standardima, definiranim ovim zakonom.

Članak 16.

Osnovno je obrazovanje obvezno za svu djecu.

Obvezno obrazovanje započinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. travnja navršava šest godina života i traje bez prekida tijekom razdoblja koje ne može biti kraće od osam godina.

Mjerodavne obrazovne vlasti i škole u Bosni i Hercegovini obvezne su, najkasnije do lipnja 2004. godine, stvoriti sve potrebne uvjete za normalno otpočinjanje osnovne škole u trajanju od 9 godina.

Mjerodavne obrazovne vlasti, na poticaj ili uz suglasnost roditelja i uz konzultiranje s drugim stručnim i mjerodavnim ustanovama, mogu dozvoliti jednu godinu ranijeg ili odgođenog početka obveznog obrazovanja, ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Obvezno obrazovanje je besplatno. Besplatno osnovno obrazovanje osigurava se svojoj djeci.

Dijete je, u smislu ovoga zakona, svaka osoba do navršene osamnaeste godine života.

Članak 17.

Srednjoškolsko obrazovanje svima je dostupno, sukladno postignutom uspjehu u osnovnoj školi, osobnom interesu i sposobnostima.

Srednjoškolsko obrazovanje u javnim ustanovama besplatno je sukladno zakonu.

Članak 18.

Tijekom razdoblja obveznog obrazovanja, mjerodavna tijela vlasti poduzimaju sve neophodne mjere kako bi učenicima osigurali uvjete za slobodan pristup i sudjelovanje u obrazovanju, naročito glede osiguranja pristupa besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom didaktičkom materijalu.

Članak 19.

Djeca i mladi s posebnim obrazovnim potrebama stječu obrazovanje u redovitim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Individualni program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za svakog učenika uz obvezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

Djeca i mladi s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvitku mogu se djelomično ili u cijelosti obrazovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama, u slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovitim školama.

Kategorije, postupak identifikacije, planiranje i način rada, profil, obuka i profesionalni razvitak stručnoga kadra za rad s djecom i mladima s posebnim potrebama i druga pitanja bliže se uređuju propisima entiteta, županija i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sukladno načelima i standardima utvrđenim ovim zakonom.

Članak 20.

Obrazovanje odraslih organizira se i u određenim predmetima, te za njihov profesionalni i osobni razvitak. Obrazovanje odraslih uključuje profesionalnu obuku, dokvalifikacije, prekvalifikacije i druge aktivnosti koje osiguravaju cjeloživotno učenje.

Obrazovanje odraslih detaljnije će biti regulirano zakonima entiteta, županija i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sukladno načelima i standardima definiranim ovim zakonom.

Članak 21.

Radi stjecanja novih znanja, usavršavanja i profesionalnog razvitka, nastavni kadar, pedagozi, psiholozi, defektolozi, logopedi i ravnatelji škola obuhvaćeni su obveznim programima obuke, usavršavanja i provjere.

Takve će programe ustanoviti obrazovne vlasti u entitetu, županijama i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, sukladno načelima i standardima definiranim ovim zakonom.

IV - PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 22.

Roditelji, staratelji i usvojitelji (u daljnjem tekstu: roditelji) osnovni su odgajatelji svoje djece.

Prava i obveze, koji proistječu iz te uloge, roditelji realiziraju sukladno ovom zakonu i ostalim važećim propisima.

Članak 23.

Roditelji imaju pravo i obvezu skrbiti o obrazovanju svoje djece.

Pravo je roditelja, sukladno njihovim uvjerenjima o tome šta je u najboljem interesu njihove djece, koliko je to dostupno, odabrati vrstu obrazovanja koju će njihova djeca stjecati, pod uvjetom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje.

Članak 24.

U ostvarivanju svojih prava, roditelji ne mogu ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i uživaju korist od obrazovanja sukladno njihovom uzrastu i sposobnostima.

Članak 25.

Svoje pravo na izbor obrazovanja djece, roditelji ne mogu ostvarivati na način kojim se promoviraju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičnoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Članak 26.

Roditelji imaju pravo odabrati svoju djecu obrazovati u javnoj ili privatnoj školi.

Privatne škole, glede uvjeta i procedura, osiguravaju jednake mogućnosti za upis svim kandidatima.

Mjerodavne obrazovne vlasti obvezne su osigurati mehanizme kontrole rada i pedagoškog praćenja i procjene obrazovnih standarda koji se primjenjuju u privatnoj školi kako bi se osiguralo da dijete dobije odgovarajuće obrazovanje.

Članak 27.

Roditelji su obvezni svojoj djeci osigurati redovito pohađanje škole tijekom razdoblja obveznog školovanja. U slučaju nemara i neodgovornog odnosa prema ovoj obvezi, roditelji su odgovorni sukladno zakonu.

Roditelji, također, imaju pravo i obvezu, prema prilikama i svojim mogućnostima, poticati daljnje obrazovanje svoje djece.

Članak 28.

Pravo i obveza roditelja je redovito informiranje, konzultiranje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece, kao i pravo da prate i vrednuju rad ravnatelja, nastavnika i drugog školskog osoblja, te kvalitetu rada škole u cijelini.

Roditelji imaju pravo i obvezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima i putem svojih asocijacija, na svim razinama odlučivanja, sudjelovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcioniranje obrazovnog sustava uopće.

V - JAVNE I PRIVATNE ŠKOLE

Članak 29.

Javne i privatne škole obavljaju djelatnost redovite naobrazbe sukladno propisanim planovima i programima obrazovnih vlasti.

Javne škole osnivaju mjerodavni organi vlasti, sukladno načelima i standardima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima u oblasti obrazovanja.

Članak 30.

Privatnu školu mogu osnovati domaće i strane fizičke i pravne osobe, sukladno načelima i standardima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim u propisima u oblasti obrazovanja.

Članak 31.

Privatna škola može početi s radom po dobivanju suglasnosti mjerodavnih obrazovnih vlasti za primjenu odgovarajućeg plana i programa, kada, sukladno važećim propisima, osigura i druge standarde i uvjete koji jamče da će učenici dobiti odgovarajuću naobrazbu, njegu i sigurnost sukladno specifičnostima datih privatnih škola u koje spadaju i vjerske škole.

Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Članak 32.

Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje uloge smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Članak 33.

S ciljem organiziranja dopunske nastave iz grupe tzv. "nacionalnih predmeta" za učenike osnovnih i srednjih škola - državljane BiH u inozemstvu, mjerodavna ministarstva BiH inicirat će potpisivanje posebnih sporazuma sa svim državama u kojima za BiH postoji takav interes.

Financijska sredstva za troškove nastavnog osoblja, ukoliko iz domicilnih propisa ne proizilazi da padaju na teret zemalja prijema, planirat će se u proračunu institucija BiH.

Nastavni plan i program za predmete dopunske nastave, temeljem zajedničkih jezgri iz članka 42. ovoga zakona, utvrđuje posebno povjerenstvo koje imenuje Vijeće ministara, u suradnji s Agencijom za nastavne planove i programe.

VI - ULOGA I OBVEZE ŠKOLE

Članak 34.

U školi se podučavaju učenici i redovito se prati i vrši procjena njihovog obrazovnog napretka, kako bi se osiguralo potrebno obrazovanje koje odgovara njihovim potrebama i mogućnostima.

Škola svoju ulogu i obveze ostvaruje u okruženju koje razvija poticaje za stjecanje znanja, koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijed, koje je sigurno i u kojem ne postoji bilo kakav oblik zastrašivanja, zlostavljanja, tjelesnog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili uporabom drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Članak 35.

Škola ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece naobrazbi ili njihovom sudjelovanju u obrazovnom procesu, na temelju rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog podrijetla, na temelju toga što su djeca s posebnim potrebama, ili na bilo kojem drugom temelju.

U smislu stavka 1. ovoga članka, mjerodavni organi vlasti i ustanove, zajedno sa školama, posebno su odgovorni za osiguranje funkcionalnog smještaja i prateće nadgradnje za nesmetan pristup i sudjelovanje u obrazovnom procesu djeci s posebnim potrebama, mladima i odraslima.

Članak 36.

Škola promovira jednake šanse za sve svoje učenike, nastavnike i ostale zaposlenike, uvažavajući i promovirajući istodobno i pravo na različitosti među njima. U tu svrhu mjerodavne obrazovne vlasti i škola utvrđuju i provode vlastite programe, koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjeroispovijedi svojih učenika i zaposlenika.

Članak 37.

Škola promovira i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i sredine u kojoj žive, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje uloge škole i interesa i potreba učenika.

Škola, roditelji, djeca i lokalna sredina naročito promoviraju i provode programe zajedničkog i organiziranog djelovanja i suradnje u borbi protiv zlostavljanja i zlorabe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

Članak 38.

Pitanja uloge i aktivnosti škole, njezinog ustrojstva, načina rada i kućnog reda u školi bliže se uređuju općim aktima škole, sukladno važećim propisima, izrađenim uz konzultacije s učenicima, roditeljima i nastavnicima.

Članak 39.

Rad škole je javan.

Nadzor nad radom škole ostvaruje se sukladno važećim propisima.

VII - AUTONOMIJA ŠKOLE

Članak 40.

U školama je zabranjeno djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

Članak 41.

Škola uživa odgovarajući stupanj autonomije, sukladno važećim propisima, a naročito glede zapošljavanja nastavnog, stručnog i drugog kadra, te slobode rada nastavnika.

Škola poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.

Škola pruža nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

VIII - STANDARDI U OBRAZOVANJU

Članak 42.

U svim javnim i privatnim školama u Bosni i Hercegovini uspostaviti će se i primjenjivati zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

Članak 43.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa sastoji se od nastavnih planova i programa sa što je moguće širom zajedničkom osnovom za sve predmete osnovnog i općeg srednjeg obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa izrađuje posebno *ad hoc* privremeno tijelo. Članove ovoga tijela imenuju ministri obrazovanja entiteta, županija i Brčko Distrikta BiH, a jednog člana imenuje ministar civilnih poslova.

Na prijedlog privremenog tijela iz prethodnoga stavka, sporazum o zajedničkom jezgru nastavnih planova i programa usvajaju i potpisuju ministri obrazovanja entiteta, ministri obrazovanja svih županija iz Federacije Bosne i Hercegovine, te predstavnik Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Zajedničko jezgro nastavnih programa i planova će:

- a) osigurati da se kroz vaspitno-obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti državi Bosni i Hercegovini;
- b) jamčiti i osigurati kvalitetno obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti;
- c) osigurati dosljednost kvalitete standarda obrazovanja u svim školama i na svim razinama naobrazbe;
- d) osigurati zadovoljavajuću usuglašenost nastavnih planova i programa, kao i njihovu prilagodljivost, sukladno posebnim potrebama škole i lokalne zajednice;
- e) osigurati primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju razvojnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima s akcentom na promidžbu zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;
- f) osigurati slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
- g) jamčiti ekonomičnost i učinkovitost u financiranju i radu škole.

Članak 44.

Velika većina pedagoških aktivnosti u školi sastojat će se od predmeta i nastavnih programa i planova predviđenih zajedničkim jezgrama nastavnih programa i planova.

U okviru zajedničkih jezgara nastavnih programa i planova, javne i privatne škole imaju slobodu kreiranja i realiziranja nastavnih sadržaja po svom izboru, sukladno čl. 3., 7., 8., 10., 34., 36. i članku 41. ovoga zakona.

Članak 45.

Mjerodavne obrazovne vlasti utvrđuju i ostale standarde i normative u obrazovanju, glede:

- a) prostora, opreme i nastavnih sredstava u školama,
- b) vremena za školske i nastavne aktivnosti,
- c) udžbenika i drugog didaktičkog materijala,
- d) obrazovnog procesa,
- e) obrazovnih i profesionalnih kompetencija nastavnika,
- f) ocjenjivanja učenika,
- g) normativa o obimu rada (nastavna norma i radna norma za sve uposlane u školi), normativa o uvjetima rada (broj učenika u razredu i vaspitnoj skupini u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima).

Standardima i normativima u obrazovanju osigurava se dosljedna i učinkovita primjena zajedničkih jezgara nastavnih programa i planova u svim školama u Bosni i Hercegovini.

IX - TIJELA ZA USPOSTAVU STANDARDA U OBRAZOVANJU

Članak 46.

Tijela za uspostavu standarda u obrazovanju u Bosni i Hercegovini su: Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju, osnovana međuentitskim sporazumom 2000. godine, Agencija za nastavne programe i planove, postojeće stručne ustanove entiteta i županija, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kao i druga stalna i povremena stručna tijela.

Članak 47.

Agencija za standarde i ocjenjivanje ustanovljuje standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata; provodi istraživanja sa svrhom ocjenjivanja razvitka i objave rezultata istraživanja; daje savjete mjerodavnim obrazovnim vlastima u pitanjima propisanih standarda i njihove primjene; ustanovljuje i vodi mehanizme izvješćivanja o stanju u školama na teritoriju Bosne i Hercegovine; uspostavlja kontakte s tijelima koja imaju slične uloge u drugim zemljama, sa svrhom da propisani standardi ne budu ispod razine standarda koji se primjenjuju u tim zemljama; pruža pomoć pri priznavanju domaćih svjedodžbi i diploma u drugim zemljama; provodi druge aktivnosti u svezi primjene standarda.

Članak 48.

Agencija za nastavne planove i programe neovisno je stručno tijelo zaduženo za implementaciju zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa na svim razinama obrazovanja koje tretira ovaj zakon.

Zajedničko jezgro nastavnih programa i planova objavljuje se u svim službenim glasilima u Bosni i Hercegovini.

Agencija za nastavne planove i programe odgovorna je za implementaciju, praćenje, evaluaciju, usavršavanje i razvitak zajedničkog jezgra za nastavne programe i planove, sukladno standardima utvrđenim ovim zakonom i standardima u državama obuhvaćenim europskim integracijama.

Agencija za nastavne planove i programe radit će u suradnji s Agencijom za standarde i ocjenjivanje.

Članak 49.

Sporazumom između vlada entiteta, županija i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine regulirat će se pitanja ustrojstva, djelokruga, načina rada, financiranja, sjedišta i druga pitanja u svezi rada tijela osnovanih sukladno članku 45. ovoga zakona.

X - UPRAVLJANJE OBRAZOVNIM SUSTAVOM U ŠKOLAMA

Članak 50.

Zakonima u oblasti obrazovanja i drugim propisima entiteta, županija i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine detaljnije se uređuju pitanja osnutka, organiziranja i djelokruga organa, tijela i procedura za upravljanje obrazovnim sustavom.

Zakonima iz stavka 1. ovoga članka uređuju se djelokrug i odgovornosti za upravljanje obrazovnim sustavom, posebno glede: financiranja obrazovanja; odnosa škole i obrazovnih vlasti; odnosa obrazovnih vlasti i škola prema društvenoj zajednici; partnerstva svih subjekata u obrazovanju; školskog menadžmenta i svih drugih pitanja od značaja za učinkovito upravljanje obrazovnim sustavom.

1. Školski organi i tijela

Članak 51.

Svaka škola ima školski odbor.

Školski odbor odgovoran je za utvrđivanje i provedbu politike škole, generalno rukovođenje radom škole i učinkovitu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa.

Članovi školskog odbora biraju se iz reda osoblja škole, osnivača škole, lokalne zajednice i roditelja, sukladno zakonom propisanoj proceduri, a po načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika navedenih struktura.

Sastav školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona u datom trenutku izgleda u načelu prema popisu stanovništva u BiH iz 1991. godine.

Obnašanje dužnosti člana školskoga odbora dragovoljno je i bez naknade.

2. Ravnatelj škole

Članak 52.

Ravnatelja javne škole imenuje školski odbor, po proceduri koja se bliže uređuje zakonima entiteta, županija, Brčko Distrikta BiH i općim aktima škole.

Ravnatelj je odgovoran za svakodnevno rukovođenje školom i za vođenje pedagoških aktivnosti škole.

3. Vijeće roditelja

Članak 53.

Roditelji učenika imaju pravo, a škola obvezu, pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja, čije članove biraju roditelji učenika.

Način i procedura osnutka i rada vijeća roditelja utvrđuje se općim aktima škole.

Vijeće roditelja:

- a) promovira interese škole u zajednici na čijem području se škola nalazi,
- b) predstavlja stajališta roditelja učenika školskom odboru,
- c) potiče angažman roditelja u radu škole,
- d) informira školski odbor o svojim stajalištima kada ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskoga odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom i
- e) sudjeluje u izradi i realiziranju odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi;
- f) kandidira i bira predstavnike roditelja u školski odbor.

4. Vijeće učenika

Članak 54.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je dužnost da:

- a) promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi,
- b) predstavlja stajališta učenika školskom odboru,
- c) potiče angažman učenika u radu škole i
- d) informira školski odbor o svojim stajalištima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način i procedura osnutka i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

5. Stručni organi škole

Članak 55.

Škola ima stručne organe: nastavničko vijeće, razredno vijeće i stručni aktiv.

Ovlasti, sastav i način rada stručnih organa škole bliže se uređuju zakonima iz oblasti obrazovanja na razini entiteta, županija, Brčko Distrikta BiH i općim aktima škole.

XI - PRAĆENJE I NADZOR NAD PROVEDBOM OVOGA ZAKONA

Članak 56.

Nadzor nad provedbom ovoga zakona vršit će Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

Mjerodavne obrazovne vlasti odgovorne su za provedbu kao i za praćenje i nadzor ovoga zakona, svaka u okviru svojega djelokruga.

XII - ZAŠTITA PRAVA

Članak 57.

Prijave za kršenje načela definiranih ovim zakonom mogu se podnijeti mjerodavnoj obrazovnoj ustanovi ili inspekciji mjerodavnoj za područje obrazovanja, koja će putem rješenja utvrditi opravdanost takvog kršenja i naložiti njegovo otklanjanje.

Ako rješenje ne bude doneseno u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave, ili ako stranka ne bude zadovoljna rješenjem, ona može podnijeti pritužbu mjerodavnom ministarstvu, koje je obvezno pritužbu riješiti u roku od trideset dana.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti postupak pred mjerodavnim sudom.

Članak 58.

Protiv osoba koje se ponašaju suprotno ovom zakonu, stegovni postupak može pokrenuti škola, mjerodavna inspekcija ili resorno ministarstvo.

U slučaju sumnje da je izvršeno kazneno djelo, škola, mjerodavna inspekcija ili resorno ministarstvo izvijestit će odgovarajući organ kaznenoga gonjenja.

XIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 59.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine poduzet će korake ka zaključivanju sporazuma iz članka 48., odmah nakon stupanja na snagu ovoga zakona.

Postupak zaključivanja sporazuma provodi se najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Svi zakoni u entitetima, županijama i Brčko Distriktu BiH, kao i drugi odgovarajući propisi iz oblasti obrazovanja usuglasit će se s odredbama ovoga zakona, najkasnije u roku od 6 mjeseci po stupanju na snagu ovoga zakona.

Kako bi se postigla odgovarajuća kvaliteta obrazovanja i standarda znanja, te njihove uporedivosti na domaćem i međunarodnom planu, mjerodavne su vlasti dužne osigurati da se do početka 2003./2004. godine nastava u svim školama u Bosni i Hercegovini realizira na temelju zajedničkih jezgara nastavnih planova i programa, kako je to utvrđeno ovim zakonom.

Do donošenja posebnog zakona, načela utvrđena ovim zakonom primjenjivat će se i na škole srednjeg usmjerenog obrazovanja.

Članak 60.

Ako u rokovima, utvrđenim ovim zakonom, ne bude ispunjena bilo koja propisana obveza, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijet će obvezujuće privremene mjere.

Privremene će se mjere primjenjivati do ispunjenja obveza propisanih ovim zakonom.

Članak 61.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH broj 59/03
30. lipnja 2003. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Šefik Džaferović, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Velimir Jukić, v. r.